

แนวคิดมนุษยนิยมในนวนิยายรางวัลยุวศิลปินไทย

(Young Thai Artist Award) :

การศึกษาตัวละครเด็กและเยาวชน

The Humanism Concepts in Novels of the YOUNG THAI
ARTIST AWARD: A Study on Children and Youth
Characters

ชุลีพร เอี่ยมประดิษฐ์ / Chuleeporn Aiempradit^๑

นิธิตร์ พรอำไพสกุล / Nition Pornumpaisakul^๑

Received: Jan 22, 2021 Revised: May 2, 2021 Accepted: May 14, 2021

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาแนวคิดมนุษยนิยมในนวนิยายรางวัลยุวศิลปินไทย (Young Thai Artist Award) โดยศึกษาจากตัวละครเด็กและเยาวชน ผลการวิจัยพบว่าตัวละครเด็กและเยาวชนจากนวนิยายทั้ง ๙ เรื่อง แสดงแนวคิดมนุษยนิยมอย่างเด่นชัด สะท้อนให้เห็นแนวคิดสำคัญ คือ การแสดงคุณค่าของมนุษย์ทั้งในฐานะปัจเจกบุคคลและในฐานะพลเมืองของสังคม แนวคิดมนุษยนิยมในฐานะปัจเจกบุคคล ได้แก่ แนวคิดเรื่องสัจธรรมของชีวิต ที่กล่าวถึงความไม่แน่นอนของชีวิตและกรรม ความรัก การให้ความสำคัญกับปัจจุบัน การรู้จักและเข้าใจตนเอง การมองโลกในแง่บวก และความพึงพอใจในชีวิต แนวคิดมนุษยนิยมในฐานะพลเมืองของสังคม ได้แก่ แนวคิดเรื่องความเท่าเทียมกัน

^๑ สาขาวิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ของมนุษย์ในสังคม การต่อสู้เพื่อความดีงามในสังคม และการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ แนวคิดเหล่านี้แสดงให้เห็นถึงบทบาทของนักเขียนเยาวชนทำให้มนุษย์สามารถดำรงคุณค่าความเป็นมนุษย์ในแต่ละปัจเจกบุคคลและตระหนักถึงบทบาทหน้าที่ของการเป็นพลเมืองของสังคมที่มนุษย์เป็นส่วนหนึ่งในการสร้างสังคมที่สงบสุข ผ่านนวนิยายที่สร้างความสนุกสนานในฐานะบันเทิงคดี โดยสร้างตัวละครให้เป็นภาพแทนของเด็กและเยาวชนที่มีความน่าสนใจด้วยมีความสามารถที่จะเข้าใจและตระหนักรู้แนวทางการดำรงคุณค่าของความเป็นมนุษย์และพบแนวทางดำเนินชีวิตที่ดีงาม เพื่อสร้างให้ผู้อ่านเห็นถึงศักยภาพและความสำคัญของเด็กและเยาวชนผู้เป็นสมาชิกส่วนหนึ่งของสังคม เกิดความเข้าใจและตระหนักรู้ชีวิต สามารถดำเนินชีวิตอย่างมีความสุข และร่วมพัฒนาสังคมตามแนวทางมนุษยนิยมต่อไป

คำสำคัญ : ตัวละครเด็กและเยาวชน นวนิยายรางวัลยุวศิลปินไทย แนวคิดมนุษยนิยม

Abstract

This research aims to study about humanism concepts in the awarded novels of the Young Thai Artist Award by focusing on children and juvenile characters. The result shows that children and juvenile characters in the nine novels obviously reflect the humanism concepts. They reflect the significant concepts which are the presentation of human values, both as an individual and as a citizen of society. Individual Humanism consists of the concept of eternal truth of life which is mainly about the uncertainty of life and the idea of karma, love, Importance of present time, self-awareness, optimism, and pleasure in life. Humanism as a citizen of society consists of the equality of human in a society, the fight for goodness and righteousness in the society, and the conservation of natural resources and environment. These concepts portray the role of

youth authors new generations who have an important “mission” to create literary works to raise awareness of readers on the importance of living righteous life according to the humanism concept. This will help people maintain their human values in each individual and be aware of their own duties as citizens of society in which humans take part in creating peaceful society through entertaining novels, known as fictions. Characters were created to represent children and juveniles interesting images with the ability to understand the way to maintain human values and discover a good lifestyle. This is to make readers see the potentiality and importance of children and juveniles who are members of the society. Moreover, readers will understand and aware of life, learn to live happily, and help develop society in accordance with humanism concepts further.

Keywords : Children and Youth Characters, Novels of the Young Thai Artist Award, Humanism Concept

บทนำ

“พันธกิจ” หมายถึง ภาระหน้าที่ของกวีในฐานะที่เป็นผู้สร้างศิลปะด้านภาษา และเป็นปราชญ์ทางภาษาผู้จะมีส่วนสร้างสรรค์วัฒนธรรมของสังคม พันธกิจของกวีมิใช่กฎบัญญัติที่ตั้งขึ้นเพื่อให้กวีประพฤติปฏิบัติ แต่เป็น “สถานภาพ” และทัศนคติของสังคมที่มองกวี รวมทั้งความคาดหวังจากกวีหรืออาจเป็นความมุ่งมาดของกวีที่มองดูตนเองว่ามีภารกิจและหน้าที่ประการใดบ้าง ต่อผู้อ่านงานของตน ต่อสังคม และต่อโลกโดยรวม

(สุจิตรา จงสถิตย์วัฒนา, ๒๕๔๑)

นักเขียนนับว่ามีหน้าที่นำประสบการณ์จากการเป็นสมาชิกในสังคมมาสร้างเรื่องราว เพื่อนำเสนอแนวคิดอันเป็นประโยชน์ ช่วยพัฒนาความคิดเพื่อผู้อ่านสามารถนำไปปรับใช้ในการดำเนินชีวิต ดังนักเขียนรางวัลยุวศิลปินไทย (Young Thai Artist Award) ที่ร่วมเป็นผู้ชี้นำทางความคิดของผู้อ่าน จากผลงานการเขียนที่มีคุณค่าผ่านเกณฑ์การประกวด แสดงถึงความสามารถในการสร้างสรรค์ผลงานการเขียนที่มีคุณภาพสู่สังคม ซึ่งได้รับโอกาสจากมูลนิธิเอสซีจีผู้ก่อตั้งโครงการประกวดที่มีแนวคิดในการจัดการประกวดว่า “เยาวชนนั้นมีความสามารถหลากหลายด้าน สมควรได้รับโอกาสในการส่งเสริมและพัฒนาให้มีศักยภาพอันเข้มแข็งเต็มความสามารถและความถนัดของตน” (มูลนิธิซิเมนต์ไทย, ๒๕๕๐) จึงเปิดโอกาสให้เยาวชนไทย อายุระหว่าง ๑๘ - ๒๕ ปี ที่ไม่เคยตีพิมพ์ผลงานทางวรรณกรรม ได้ร่วมแสดงความสามารถด้านศิลปะ นับว่ามูลนิธิเอสซีจีตระหนักในความสำคัญของการพัฒนาศักยภาพเยาวชน โดยเฉพาะความสามารถในการเขียน นักเขียนรุ่นใหม่จึงได้เป็นผู้ทำหน้าที่จุดประกายความคิดของผู้อ่านผ่านงานวรรณกรรม

นักเขียนรุ่นใหม่นำเสนอภาพของตัวละครเด็กและเยาวชนว่าสามารถดำรงคุณค่าของชีวิตตามแนวทางที่ติงาม ดำเนินชีวิตในสังคมอย่างมีความสุขและเป็นส่วนหนึ่งในการร่วมพัฒนาสังคม แสดงถึงเด็กและเยาวชนเป็นผู้มีแนวทางการดำรงคุณค่าและพัฒนาตนตามแนวคิดมนุษยนิยม ซึ่งเป็นแนวคิดที่เห็นความสำคัญในคุณค่าของมนุษย์และเชื่อว่ามนุษย์สามารถพัฒนาได้ ดังที่ราชบัณฑิตยสถานได้ให้ความหมายของมนุษยนิยมไว้ในพจนานุกรมปรัชญา อังกฤษ - ไทย ดังนี้

- ๑) ทศนะที่ถือว่ามนุษย์เป็นสิ่งหนึ่งในธรรมชาติ มีศักดิ์ศรี มีค่า และมีความสามารถที่จะพัฒนาตนเอง โดยอาศัยเหตุผลและวิธีการทางวิทยาศาสตร์ ไม่ต้องอาศัยอำนาจเหนือธรรมชาติแต่อย่างใด

๒) มนุษยนิยมตามทัศนะของกลุ่มศาสนา
บางกลุ่มถือว่ามนุษย์จะพัฒนาตนเองให้สมบูรณ์ได้ก็แต่
โดยอาศัยหลักคำสอนทางศาสนา

(ราชบัณฑิตยสถาน, ๒๕๓๒)

นักเขียนได้นำเสนอแนวคิดมนุษยนิยมต่อผู้อ่านด้วยการสร้างตัวละคร
อันเป็นองค์ประกอบสำคัญของนวนิยาย เนื่องจาก “ตัวละครเป็นส่วนสำคัญ
ที่จะเชื่อมโยงแก่นเรื่อง โครงเรื่อง หรือองค์ประกอบอื่น ๆ ให้ผู้อ่านได้เข้าใจ
ในเรื่องแต่ละเรื่องอย่างถ่องแท้และลึกซึ้งขึ้น” (วิทย์ ศิวะศรียานนท์, ๒๕๑๘)
การที่ตัวละครเด็กและเยาวชนในนวนิยายที่มีอายุระหว่าง ๘ - ๒๔ ปี มีแนวคิด
และพฤติกรรมในการดำเนินชีวิตตามแนวทางมนุษยนิยม แสดงถึงนักเขียน
รุ่นใหม่เห็นถึงความสำคัญของเยาวชนว่าเป็นกำลังสำคัญต่อการพัฒนาชาติและ
ตระหนักถึงหน้าที่ของนักเขียนที่เป็นส่วนหนึ่งของการร่วมพัฒนามนุษย์
เช่นเดียวกับประเทศไทย ที่ให้ความสำคัญกับเด็กและเยาวชนในฐานะของ
ศูนย์กลางการพัฒนา ดังแผนพัฒนาเด็กและเยาวชนแห่งชาติที่มุ่งพัฒนาเด็ก
และเยาวชน โดยให้ความหมายไว้ว่า “เด็ก หมายถึง บุคคลอายุต่ำกว่า ๑๘ ปี
บริบูรณ์ และเยาวชน หมายถึง บุคคลซึ่งมีอายุตั้งแต่ ๑๘ ปีบริบูรณ์ถึง ๒๔ ปี
บริบูรณ์” (คณะกรรมการส่งเสริมการพัฒนาเด็กและเยาวชนแห่งชาติ, ๒๕๖๑)
โดยกำหนดพันธกิจของการพัฒนาว่า “มุ่งส่งเสริมและพัฒนาเด็กและเยาวชน
ทั้งกาย ใจ สติปัญญา อารมณ์ สังคม และพฤติกรรมที่เหมาะสมตามช่วงวัย
มีภูมิคุ้มกันในการดำรงชีวิตและเป็นพลเมืองสร้างสรรค์ที่มีคุณภาพ”
(คณะกรรมการส่งเสริมการพัฒนาเด็กและเยาวชนแห่งชาติ, ๒๕๖๑) นับว่า
พันธกิจที่หน่วยงานทางภาครัฐกำหนด มีความสอดคล้องกับการพัฒนามนุษย์
ตามแนวคิดมนุษยนิยมที่ให้ความสำคัญกับมนุษย์ และเชื่อมั่นว่ามนุษย์สามารถ
พัฒนาตนเองได้

บทความวิจัยนี้มุ่งศึกษาแนวคิดมนุษยนิยมในนวนิยายรางวัลยุวศิลปินไทย
(Young Thai Artist Award) จากตัวละครเด็กและเยาวชนแสดงให้เห็น

ความสำคัญของ “พันธกิจ” นักเขียนที่มุ่งสร้างสรรค์สังคมผ่านแนวคิด
ในวรรณกรรม

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษาแนวคิดมนุษยนิยม โดยศึกษาจากตัวละครเด็กและเยาวชน
ในนวนิยายรางวัลยุวศิลปินไทย (Young Thai Artist Award)

ขอบเขตการวิจัย

ผู้วิจัยศึกษานวนิยายที่ได้รับรางวัลจากการประกวด ยุวศิลปินไทย
(Young Thai Artist Award) ที่ได้รับรางวัล จำนวน ๙ เรื่อง ตั้งแต่ปี พ.ศ.
๒๕๔๗ - ๒๕๕๓ ได้แก่

๑. ตะลุยแดนหิมพานต์	ได้รับรางวัล ปี พ.ศ. ๒๕๔๗
๒. คีนฝันวันต่อสู้อู๋	ได้รับรางวัล ปี พ.ศ. ๒๕๔๘
๓. ดั่งฝนโปรยไฟ	ได้รับรางวัล ปี พ.ศ. ๒๕๔๙
๔. เรื่องราวของข้าวมันไก่	ได้รับรางวัล ปี พ.ศ. ๒๕๕๐
๕. ราตรี	ได้รับรางวัล ปี พ.ศ. ๒๕๕๐
๖. คาฟาริสตาร์	ได้รับรางวัล ปี พ.ศ. ๒๕๕๐
๗. Good Morning Sunshine
แสงฉายในยามเช้า	ได้รับรางวัล ปี พ.ศ. ๒๕๕๓
๘. เด็กหญิงดอกไม้
เด็กชายดวงดาว	ได้รับรางวัล ปี พ.ศ. ๒๕๕๓
๙. ร้อยเรื่องเล่าขาน
ตำนานนิทานไม่รู้จบ	ได้รับรางวัล ปี พ.ศ. ๒๕๕๓

วิธีการดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยใช้วิธีการดำเนินการวิจัยโดยการวิเคราะห์ที่ข้อมูล (content analysis) และแสดงข้อมูลแบบพรรณนาวิเคราะห์ โดยมีขั้นตอนดังนี้

๑. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับนวนิยายที่ได้รับรางวัลยุวศิลปินไทย (Young Thai Artist Award)
๒. ศึกษานวนิยายที่ได้รับรางวัลยุวศิลปินไทย (Young Thai Artist Award) จำนวน ๙ เรื่อง
๓. ศึกษาแนวคิดมนุษยนิยมจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
๔. ศึกษาวิธีการนำเสนอแนวคิดในนวนิยายจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
๕. วิเคราะห์วิธีการนำเสนอแนวคิดผ่านตัวละครเด็กและเยาวชนในนวนิยายที่ได้รับรางวัลยุวศิลปินไทย (Young Thai Artist Award) จำนวน ๙ เรื่อง
๖. เสนอผลการศึกษาค้นคว้าแบบพรรณนาวิเคราะห์

สรุปผลการวิจัย

จากการศึกษานวนิยายรางวัลยุวศิลปินไทย (Young Thai Artist Award) ทั้ง ๙ เรื่อง ผู้วิจัยพบว่านักเขียนซึ่งเป็นยุวศิลปินนำเสนอแนวคิดมนุษยนิยมผ่านตัวละครเด็กและเยาวชน ๒ ลักษณะ ได้แก่ มนุษย์ในฐานะปัจเจกบุคคล และมนุษย์ในฐานะพลเมืองของสังคม ดังนี้

๑. มนุษย์ในฐานะปัจเจกบุคคล

มนุษย์ต่างมีความคิดและพฤติกรรมเฉพาะบุคคล ปัจเจกบุคคล ซึ่งเป็น “บุคคลแต่ละคน” (ราชบัณฑิตยสถาน, ๒๕๕๔) ซึ่งตามแนวคิดมนุษยนิยม คือ มนุษย์เป็นผู้มีแนวทางในการดำเนินชีวิตและช่วยสร้างคุณค่าต่อชีวิตตนได้ ในหัวข้อนี้ ผู้วิจัยพบแนวคิดมนุษยนิยมที่เกี่ยวข้องกับมนุษย์ในฐานะปัจเจกบุคคล ๖ ประการ ได้แก่ สัจธรรมของชีวิต ความรัก การรู้จักและเข้าใจตนเอง การมองโลกในแง่บวก การให้ความสำคัญกับปัจจุบัน และการพึงพอใจในชีวิต ดังนี้

๑.๑ สัจธรรมของชีวิต

สัจธรรมนับเป็นความจริงของโลกที่มนุษย์ไม่อาจหลีกเลี่ยงได้ เป็น “คุณสมบัติของการมีอยู่ เป็นอยู่ อย่างสอดคล้องกับประสบการณ์ ข้อเท็จจริง หรือความเป็นจริง” (เกษภา ทองรุ่งโรจน์, ๒๕๔๓) สัจธรรมของชีวิต เป็นสิ่งที่มนุษย์ทุกคนต้องประสบ ตามแนวคิดมนุษยนิยมมนุษย์จะมีความสุขได้ด้วยตระหนักในสัจธรรมของชีวิต เพราะมนุษย์จะเห็นคุณค่าของชีวิตและเกิดความไม่ประมาท ผู้วิจัยวิเคราะห์แนวคิดสัจธรรมของชีวิตจากตัวละครเด็กและเยาวชนได้ ๒ ประการ ได้แก่ ความไม่แน่นอนของชีวิต และกรรม ดังนี้

๑.๑.๑ ความไม่แน่นอนของชีวิต

ชีวิตของมนุษย์ล้วนต้องประสบกับความไม่แน่นอน การที่มนุษย์ตระหนักในความไม่แน่นอนของชีวิต จะทำให้มนุษย์พยายามแสวงหาแนวทางดำเนินชีวิตอย่างมีคุณค่า นำไปสู่การดำเนินชีวิตอย่างมีความสุข แนวคิดเรื่องความไม่แน่นอนของชีวิตปรากฏผ่านความคิดและพฤติกรรมของตัวละครเด็กและเยาวชนในนวนิยาย ๔ เรื่อง ได้แก่ **Good Morning Sunshine** แสงฉายในยามเช้า เด็กหญิงดอกไม้ เด็กชายดวงดาว ร้อยเรื่องเล่าขาน ตำนานนิทานไม่รู้จบ และคาฟาริสตาร์ เช่น ตัวอย่างในเรื่อง **Good Morning Sunshine** แสงฉายในยามเช้า แสดงแนวคิดเรื่องความเป็นอนิจจังของชีวิตผ่านตัวละครเอก “ปกป้อง” เด็กหนุ่มกำพร้าพ่อแม่เนื่องจากประสบอุบัติเหตุ ที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นมัธยมศึกษา ปกป้องจมอยู่กับความโศกเศร้าและตัดขาดจากสังคมภายนอก แม้ว่าจะมีผลการเรียนดี แต่กลับสร้างโลกส่วนตัวและสื่อสารเฉพาะกับตัวตนที่สร้างขึ้นจากจิตใต้สำนึก ในที่สุดการดำเนินชีวิตของปกป้องสิ้นสุดลง เมื่อถูกคู่อริบังคับให้เล่นเกมรัสเซียรูเล็ตต์โดยผลัดกันยิงปืนที่บรรจุกระสุนเพียงหนึ่งนัดที่ศีรษะของแต่ละฝ่าย ปกป้องแพ้เกมและจบชีวิตลงในเกมดังกล่าว ซึ่งทำให้ปกป้องตระหนักในสัจธรรมเรื่องความไม่แน่นอนของชีวิตในช่วงเวลาสุดท้ายของชีวิตว่า

“ทุกคนตาย นั่นยุติธรรม

แม้ว่าจะพยายามทุกวิถีทาง ถ่วงเวลา ยืดเยื้อ ตื้อดิ่ง ไม่ยอมละทิ้งร่างนี้ไป แต่สุดท้ายก็ไม่มีวิธีหลีกเลี่ยง มันไม่สนใจว่าใครเป็นใคร จะดีเลว หรือมีอดีตขมขื่นแค่ไหน เหมือนเป็นสิ่งที่ต้องจ่ายหลังจากเราได้ใช้ชีวิตแสนน่าเบื่อมายาวนาน หลังจากนั้นเมื่อถึงเวลาอันสมควร ความตายค่อย ๆ คืบคลานเข้ามากระซิบบ้างหูให้เรารับรู้ และจำยอมเดินยืดอกไปปลายทางของอุโมงค์ ล้มตัวลง ทั้งทุกอย่างเอาไว้เบื้องหลัง คล้ายกับว่าเมื่อเราได้เรียนรู้ที่จะมีชีวิตอยู่แล้ว หน้าที่ต่อไปคือการเรียนรู้ที่จะตาย”

(วรจิตติ มโนสร้อย, ๒๕๕๕)

ปกป้องเป็นภาพแทนของเด็กที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นมัธยมศึกษา ผู้จมอยู่กับความทุกข์จากการสูญเสียครอบครัวจนตัดขาดจากสังคมภายนอก เพื่อแสดงให้เห็นว่าความตายของเด็กมัธยมเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นได้อย่างง่ายดาย ความตายจึงเป็นสิ่งที่ไม่แน่นอนของชีวิตที่แต่ละปัจเจกบุคคลต้องประสบอย่างไม่อาจเลือกช่วงวัย การที่ปกป้องต้องเผชิญกับความตายภายหลังการดำเนินชีวิตอย่างมีความทุกข์มาโดยตลอด ทำให้ปกป้องตระหนักถึงความตายว่าเป็นสิ่งที่ทุกชีวิตต้องประสบอย่างเท่าเทียมกันไม่ขึ้นอยู่กับว่าแนวทางการดำเนินชีวิตแต่ละคนที่ผ่านมาจะเป็นอย่างไร การที่ปกป้องดำเนินชีวิตอย่างมีความทุกข์และประสบกับความตาย ช่วยเน้นย้ำให้ตระหนักถึงความไม่แน่นอนของชีวิต เพื่อนำไปสู่การแสวงหาแนวทางดำเนินชีวิตอย่างมีคุณค่าของมนุษย์ในแต่ละปัจเจกบุคคลตามแนวคิดมนุษยนิยม

๑.๑.๒ กรรม

การกระทำของมนุษย์แต่ละปัจเจกบุคคลนำไปสู่ผลของการกระทำที่เกิดขึ้นกับบุคคลนั้น ตามแนวคิดมนุษยนิยม กรรมที่เป็นการกระทำดี เป็นสิ่งที่มนุษย์ใช้สร้างความดีงามให้เกิดแก่ตนเอง ปรากฏแนวคิด

ดังกล่าวในนวนิยาย ๒ เรื่อง ได้แก่ ร้อยเรื่องเล่าขาน ตำนานนิทานไม่รู้จบ และ เรื่องราวของข้าวมันไก่ เช่น ตัวอย่างในเรื่อง ร้อยเรื่องเล่าขาน ตำนานนิทานไม่รู้จบ แสดงแนวคิดสังคมนิยมของชีวิตเรื่องกรรมผ่านตัวละครเอก “อซาร์ส” เด็กหญิง กำพร้าที่พบเห็นเรื่องราวในอดีตของผู้คนมากมายบนรถไฟไร้กาลเวลา ซึ่งต่าง กลับไปแก้ไขการกระทำผิดในอดีต อซาร์สไม่เห็นด้วยกับผู้โดยสารที่พยายาม เปลี่ยนแปลงอดีตเพื่อหลุดพ้นจากความทุกข์ เนื่องจากพบสังคมนิยมของชีวิต ว่าความทุกข์และสิ่งที่เกิดขึ้นในชีวิตของมนุษย์เป็นเรื่องเฉพาะปัจเจกบุคคล อซาร์สจึงไม่พยายามเปลี่ยนแปลงเหตุการณ์เลวร้ายที่เกิดขึ้นในอดีตของตนเอง เพราะยอมรับความทุกข์ที่เกิดจากการกระทำของตน และกล่าวแก่ผู้คุมรถไฟ ภายหลังจากรับรู้เรื่องราวของครอบครัววาร์ล ที่พยายามจะหลุดพ้นจากความทุกข์ โดยกลับไปแก้ไขอดีต ดังนี้

ทุกข์ของใครก็ของมัน แบกรับแทนกันไม่ได้
รวมถึงชะตากรรมด้วย

(อภิญา จงสุขกิจพานิช, ๒๕๕๕)

อซาร์สเป็นภาพแทนของเด็กหญิงที่ตระหนักถึง สังคมนิยมในชีวิตเรื่องกรรมว่าความทุกข์ของแต่ละปัจเจกบุคคลเกิดจากการกระทำ ของปัจเจกบุคคลเอง การพยายามช่วยเปลี่ยนแปลงความทุกข์ที่เป็นผลจากการ กระทำของแต่ละคนย่อมไม่สามารถทำได้ เนื่องจากปัจเจกบุคคลไม่อาจ หลีกพ้นชะตากรรมที่เกิดจากการกระทำของตนเอง การที่ตัวละครเด็กมีความเข้าใจใน สังคมนิยมดังกล่าวและยอมรับความเป็นไปของชีวิตตนในปัจจุบัน แสดงถึงยุวศิลปิน ต้องการนำเสนอว่า สังคมนิยมของชีวิตในเรื่องกรรมเป็นสิ่งที่ควรปลูกฝังให้เด็ก เกิดความเข้าใจ เพราะนำไปสู่การดำเนินชีวิตอย่างมีความสุขของเด็ก เนื่องจาก เมื่อมนุษย์ตระหนักในสังคมนิยมเรื่องกรรมจะยอมรับในผลของการกระทำที่เกิดขึ้น ในแต่ละปัจเจกบุคคล และไม่นำตนไปยึดติดกับความทุกข์ของผู้อื่น

๑.๒ ความรัก

ความรักตามแนวคิดมนุษยนิยมเป็นสิ่งที่ทำให้เกิดความดิ้นงามขึ้นในสังคมมนุษย์ ความรักมิได้หลายรูปแบบ ได้แก่ ความรักระหว่างสมาชิกในครอบครัว ความรักระหว่างหนุ่มสาว และความรักต่อสังคมที่ก่อให้เกิดอุดมการณ์ในการพัฒนาสังคม ความรักที่เกิดในแต่ละปัจเจกบุคคลจึงแสดงถึงคุณค่าความเป็นมนุษย์จากการมีจิตใจที่ดิ้นงาม นวนิยายที่แสดงแนวคิดเรื่องความรักมีทั้งสิ้น ๔ เรื่อง ได้แก่ **เด็กหญิงดอกไม้ เด็กชายดวงดาว เรื่องราวของข้าวมันไก่ คาฟาริสตาร์ และ คินฝันวันต่อสู้อ** เช่น ตัวอย่างในเรื่อง **เด็กหญิงดอกไม้ เด็กชายดวงดาว** แสดงแนวคิดเรื่องความรักระหว่างสมาชิกในครอบครัวผ่านตัวละครเอก “แต้ม” เด็กชายชั้นประถมศึกษาที่มีความรักต่อแม่และน้อง แต้มได้รับความรักและการปลุกฝังทัศนคติที่ดีจากแม่และบุคคลรอบข้าง ซึ่งนำไปสู่การรักแม่และน้อง ช่วยดูแลน้องสาว เพื่อแบ่งเบาภาระของแม่ แต้มแสดงความรักผ่านบทเพลงที่แต่งขึ้นเพื่อส่งครูฟ้าใส วิชาดนตรี ดังนี้

ฉันรักแม่	แม่ไม่รู้ว่าแคไหน
อาจจะหมดทั้งหัวใจ	เกินกว่าใครจะล่วงรู้
ฉันรักน้อง	จะปกป้องคอยเลี้ยงดู
จับมือน้องลุกขึ้นสู้	หวังโยเยไม่เหินห่าง
(มิ่งมนัสชน จังหาร, ๒๕๕๕)	

ตัวละครเอก “แต้ม” เด็กชายที่กำลังศึกษาในชั้นประถมศึกษาเป็นภาพแทนของเด็กที่มีความรักและปรารถนาดีต่อแม่และน้อง ซึ่งเกิดจากการที่แต้มได้รับความรักจากแม่ อันเป็นความรักที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติของมนุษย์ในแต่ละปัจเจกบุคคล นำไปสู่ความดิ้นงามในจิตใจของมนุษย์ที่มุ่งดูแลบุคคลอันเป็นที่รัก แสดงถึงสัมพันธ์ภาพที่ดีระหว่างสมาชิกในครอบครัว ความรักที่แต้มมีต่อแม่และน้องนี้ทำให้แต้มตั้งใจปฏิบัติหน้าที่เพื่อแบ่งเบาภาระของแม่ ความรักจึงไม่เพียงเป็นสิ่งดิ้นงามในจิตใจมนุษย์ แต่ยังช่วยพัฒนาด้านคุณลักษณะของเด็กให้รู้จักช่วยเหลือและรับผิดชอบต่อหน้าที่ในฐานะสมาชิกของครอบครัว

๑.๓ การให้ความสำคัญกับปัจจุบัน

การให้ความสำคัญกับปัจจุบัน คือ การที่มนุษย์ตระหนักในความสำคัญของเวลาและพยายามใช้เวลาในปัจจุบันให้เกิดประโยชน์มากที่สุดโดยไม่ยึดติดกับอดีต เพราะว่าอดีตไม่สามารถแก้ไขได้ แต่สามารถนำสิ่งที่ทำผิดพลาดในอดีตมาเป็นแนวทางสำหรับการดำเนินชีวิต ปรากฏแนวคิดดังกล่าวผ่านตัวละครเด็กและเยาวชนในนวนิยาย ๓ เรื่อง ได้แก่เรื่อง **ตั้งฝนโปรยไฟ เด็กหญิงดอกไม้ เด็กชายดวงดาว และ ร้อยเรื่องเล่าขานตำนานนิทานไม่รู้จบ** เช่น ตัวอย่างในเรื่อง **ตั้งฝนโปรยไฟ** แสดงแนวคิดเรื่องการให้ความสำคัญกับปัจจุบันผ่านตัวละครเอก “พรชมล” หญิงสาวอายุ ๒๔ ปี ที่เพิ่งจบการศึกษาระดับปริญญาตรี พรชมลยึดติดกับเหตุการณ์เลวร้ายในอดีตที่เกิดกับครอบครัวจนทำให้ตนมีความทุกข์ พ่อของเธอถูกรถชนเสียชีวิต แม่เปลี่ยนไปโดยมีความสัมพันธ์กับชายหนุ่มมากมายและไม่เคยมีชีวิตแต่งงานที่มีความสุข ทำให้ต้องใช้ชีวิตอยู่ท่ามกลางอบายมุข พรชมลเจ็บปวดกับการกระทำของแม่ จึงเติบโตขึ้นพร้อมกับความแค้นและชิงชังแม่จนไม่อาจรับรักจากอิน ชายหนุ่มที่หลงรักเธอ เนื่องจากกังวลว่าตนจะต้องมีชีวิตคู่ที่มีแต่ความทุกข์เช่นเดียวกับแม่ แต่สุดท้าย ด้วยความรักที่พรชมลมีต่ออิน ทำให้ทบทวนถึงการกระทำของตนว่าเป็นสาเหตุของความทุกข์และพบวิธีดำเนินชีวิตอย่างมีความสุขในที่สุด ดังนี้

คนเรามีความทรงจำต่างกัน มีวิธีการอยู่กับมันต่างกันไป
รวมทั้งการเยียวยาความเจ็บปวดที่เกิดจากความระลึกถึง
นั้นด้วย **ที่ผ่านมัจฉินเลือกที่จะกักเก็บกักขังมันไว้ แล้วมันก็
ย้อนกลับมาทำร้ายตัวเอง**

(อัญญรัตน์ อ่อนสุทธิ, ๒๕๕๑)

การที่พรชมลพบว่า ความทุกข์ของตนเกิดจากการยึดติดกับเหตุการณ์เลวร้ายในอดีต แสดงให้เห็นว่าพรชมลเห็นคุณค่าของการเยียวยาความทุกข์ดังกล่าว เพื่อมีความสุขในปัจจุบัน นำไปสู่การเปิดใจเริ่มต้น

ความสัมพันธ์กับอิน ซึ่งนับว่าตัวละครเอกอย่างพรรณมดเป็นภาพแทนของเยาวชนที่อยู่ในช่วงวัยของการเปิดรับประสบการณ์ในชีวิต และมีศักยภาพในการเรียนรู้วิธีการดำเนินชีวิตอย่างมีความสุขจากผู้อื่น จนกระทั่งนำไปสู่การไม่ยึดติดกับความทุกข์ในอดีต การดำเนินชีวิตอย่างมีความสุขจึงเป็นสิ่งที่เกิดจากปัจเจกบุคคลเลือกปล่อยวางความทุกข์ในอดีต และเห็นความสำคัญของการดำเนินชีวิตอย่างมีความสุขในปัจจุบัน

๑.๔ การรู้จักและเข้าใจตนเอง

การรู้จักและเข้าใจตนเองช่วยดำรงคุณค่าของมนุษย์ตามแนวคิดมนุษยนิยม เนื่องจากการรู้ว่าตนเองต้องการอะไรและสิ่งใดเหมาะสมกับตนเอง ทำให้มนุษย์เลือกกระทำในสิ่งที่ตนต้องการอย่างแท้จริง และหากกระทำในสิ่งที่ผิดพลาดไป ย่อมจะเข้าใจและให้อภัยตนเองได้ การที่ปัจเจกบุคคลรู้จักและเข้าใจตนเองจะส่งผลให้เกิดความสุข ดังปรากฏแนวคิดในนวนิยาย ๒ เรื่อง ได้แก่ *คาฟารีสตาร์* และ *เรื่องราวของข้าวมันไก่* เช่น ตัวอย่างในเรื่อง *คาฟารีสตาร์* ได้แสดงแนวคิดเรื่องการรู้จักและเข้าใจตนเองผ่านตัวละครเอก “คาฟา” เด็กสาวที่กำลังศึกษาชั้นมัธยมศึกษาที่มีชาติกำเนิดสูงศักดิ์และดวงชะตาเหมาะสมกับการเป็นราชินีของอาณาจักร แต่เนื่องจากคาฟามีผู้ปองร้ายจึงพลัดไปเติบโตยังโลกมนุษย์ในฐานะเด็กกำพร้าโดยไม่รู้ที่มาของตนเอง เมื่อคาฟาได้กลับคืนยังอาณาจักร พบว่าตนเป็นพระคู่หมั้นของเจ้าชายรัชทายาทและจำเป็นที่จะต้องเข้าพิธีอภิเษกสมรสกับเจ้าชาย คาฟาตระหนักว่าการได้อภิเษกสมรสกับเจ้าชายและเป็นราชินีดังที่ตนและหญิงสาวคนอื่นใฝ่ฝันไม่ใช่สิ่งที่จะทำให้ตนเองมีความสุข จึงตัดสินใจยกเลิกการอภิเษกสมรสและเป็นสามัญชนเช่นเดิม ดังการตัดสินใจที่คาฟาได้กล่าวแก่พ่อ ดังนี้

“... ชีวิตของลูกจะมีความสุขหรือไม่นั้น ไม่ได้ขึ้นอยู่กับ
การเป็นคู่ครองผู้ชายที่เพียบพร้อม หรือการที่จะได้เป็น
ใหญ่เหนือใครต่อใคร”

(สิรินัฐ ธรรมธราชัย, ๒๕๕๒)

ตัวละครเอก “คาฟา” เป็นภาพแทนของเด็กที่มีศักยภาพในการรู้จักและเข้าใจตนเอง นำไปสู่การตัดสินใจเลือกแนวทางดำเนินชีวิตที่เหมาะสมอย่างกล้าหาญ โดยปฏิเสธการอภิเษกสมรสกับเจ้าชายที่เพียบพร้อมเพื่อดำเนินชีวิตของตนอย่างมีความสุข แสดงถึงเด็กเป็นช่วงวัยสำคัญในการกำหนดแนวทางดำเนินชีวิตของตนในอนาคต การที่เด็กรู้จักและเข้าใจตนเองจึงนำไปสู่การตัดสินใจเลือกแนวทางดำเนินชีวิตได้อย่างถูกต้องในทางที่จะทำให้ตนมีความสุข

๑.๕ การมองโลกในแง่บวก

การมองโลกในแง่บวก คือ การที่ปัจเจกบุคคลยังคงเชื่อมั่นในความดีงาม แม้ว่าตนกำลังเผชิญกับสถานการณ์ที่ยากลำบาก เป็นคุณลักษณะของมนุษย์ที่ทำให้เกิดความหวังและกำลังใจในการดำเนินชีวิต ทำให้ปัจเจกบุคคลพร้อมพัฒนาศักยภาพของตนและสร้างสรรค์สังคมต่อไปได้ ดังปรากฏแนวคิดในนวนิยาย ๒ เรื่อง ได้แก่ **ราตรี** และ **คาฟาริสตาร์** เช่น ตัวอย่างในเรื่อง **ราตรี** แสดงแนวคิดเรื่องการเมืองโลกในแง่บวกผ่านตัวละครเอก “ราตรี” เด็กหญิงกำพร้าพ่อแม่ ลูกครึ่งแอฟริกัน - ไทยที่กำลังศึกษาในชั้นประถมศึกษา ราตรี ต้องอาศัยอยู่กับตา ยาย การสูญเสียตา หัด และ ยาย แจ่ม ซึ่งเป็นครอบครัวที่เหลื่ออยู่ทำให้ราตรีเกิดความทุกข์ ลุงชม ลุงข้างบ้านเป็นคนสร้างความหวังและกำลังใจในการดำเนินชีวิตให้แก่ราตรี เพราะการสูญเสียลูกสาวที่ชื่อราตรีทำให้ลุงชมเข้าใจถึงความทุกข์ของราตรี ลุงชมชี้ให้ราตรีเห็นถึงความสำคัญของการดำเนินชีวิตอย่างมีความสุข ซึ่งเกิดได้จากการสร้างความหวังและกำลังใจให้ตนเอง ทำให้ราตรีเรียนรู้ที่จะมองโลกในแง่บวกและไม่ย่อท้อ ดังนี้

“การสูญเสียหัวใจให้กับความทุกข์ ปล่อยให้ความทุกข์ยิ่งใหญ่ในชีวิตก็ไม่สมควรนัก ทุกข์และเศร้าหมองได้แต่อย่าเนิ่นนาน” เอี่ยมมือมาลูบหัวฉัน “โดยเฉพาะวัยเยาว์ อย่างนี้ ราตรีต้องมีชีวิตอยู่ต่อไป เติบโตใหญ่ต่อไป ลุงเชื่อว่า

ทั้งตาหัด ยายแจ่ม แม่กระทั่งหงส์ รวมถึงลุงและป้ารักด้วย ล้วนแต่ปรารถนาให้ราตรีใช้ชีวิตวันนี้และวันข้างหน้า อย่างไม่เศร้าหมอง และเติบโตอย่างมีความสุข”

ฉะนั้นยามคิดถึงทั้งสาม ฉันทจะไม่ทุกข์ไม่เศร้าอีก หากแต่จะก่อเกิดเป็นความหวังและกำลังใจในการก้าวเดิน ต่อ ๆ ไป

(ศักดา สาแก้ว, ๒๕๕๒)

จากข้อความข้างต้นแสดงให้เห็นว่า ลุงชมทำให้ราตรีเห็นถึงอนาคตในวันข้างหน้า นำไปสู่การมองโลกในแง่บวกของราตรีที่พร้อมจะเปลี่ยนความทุกข์จากการสูญเสียบุคคลอันเป็นที่รักให้เป็นความหวังและกำลังใจในการดำเนินชีวิต ตัวละครราตรีนับเป็นปัจเจกบุคคล ภาพแทนของเด็กวัยแรกเริ่มของการเรียนรู้ประสบการณ์และแนวทางที่ดั่งงามในการดำเนินชีวิต ที่มีศักยภาพในการเรียนรู้วิธมองโลกในแง่บวก เพื่อสร้างความหวังและกำลังใจในการดำเนินชีวิตของตนเองต่อไป

๑.๖ ความพึงพอใจในชีวิต

ความพึงพอใจในชีวิต คือ การพึงพอใจในสิ่งที่ตนมีและไม่พยายามอยากได้อีกตามผู้อื่นหรือค่านิยมของสังคม แนวคิดมนุษยนิยมเห็นว่า การที่มนุษย์แต่ละคนต้องประสบกับความทุกข์เป็นเพราะมนุษย์ไม่พึงพอใจในชีวิตของตนเอง สังคมจะไม่ช่วยหากมนุษย์แต่ละคนมีความพึงพอใจในชีวิต แนวคิดดังกล่าวปรากฏในนวนิยายเรื่อง **เรื่องราวของซัวมันไก** ซึ่งในเรื่อง **เรื่องราวของซัวมันไก** แสดงแนวคิดเรื่องความพึงพอใจในชีวิตผ่านตัวละครเอก “คิม” เด็กสาวที่กำลังศึกษาในชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ที่พยายามยกระดับคุณภาพชีวิตให้ดีขึ้นตามค่านิยมของสังคม ซึ่งเห็นว่าการได้ประกอบอาชีพที่ได้รายได้มากจะช่วยยกระดับคุณภาพชีวิต คิมจึงไม่สนใจที่จะสืบทอดกิจการขายซัวมันไกที่พี่ชายได้ทำอย่างมูมานะเพื่อเลี้ยงดูคิม เนื่องจากเห็นว่า เป็นอาชีพธรรมดาที่ไม่มีเกียรติ ไม่สามารถยกระดับคุณภาพชีวิตให้ดีขึ้นได้

ส่งผลให้คิมพยายามอย่างหนักที่จะสอบแข่งขัน เพื่อเข้าเรียนในมหาวิทยาลัยที่มีชื่อเสียง อันจะเป็นโอกาสประกอบอาชีพที่ดีในอนาคต และสามารถยกระดับคุณภาพชีวิตของตนให้ดีขึ้น แต่ในท้ายที่สุดคิมพบว่า การไม่พึงพอใจในสิ่งที่มีอยู่นำมาซึ่งความทุกข์ ดังนี้

รู้อย่างนี้ น่าจะมาขายข้าวมันไก่เสียให้รู้แล้วรู้รอด
ถึงจะเหนื่อยกาย แต่ก็คงไม่ต้องไปแข่งขันกับใครมากมาย
ให้เหนื่อยสมอง ...

... ประสบการณ์ชีวิตที่ผ่านมามันสอนให้คิมรู้ว่า
ให้ตายยังไงคิมก็ไม่มีวันจะหนีไปจากข้าวมันไก่ได้พ้น
ความเหนื่อยล้าของการดิ้นรน รวมกันความผิดหวังจาก
ความทะเลาะทะเลาะกัน ทำให้คิมได้ย่นมองดูตัวเองมากขึ้น
และทำให้ใจยอมรับไปได้ในที่สุดว่าข้าวมันไก่นั้นเป็นส่วนหนึ่ง
ของชีวิตตนมาตั้งแต่เกิด

(วาสุเทพ เกตุเพ็ชร, ๒๕๕๒)

การที่คิมไม่พึงพอใจในอาชีพขายข้าวมันไก่ของครอบครัว นับเป็นการไม่พึงพอใจในชีวิต เนื่องจากข้าวมันไก่เป็นกิจการของครอบครัวที่คิมมีอยู่ ความเหน็ดเหนื่อยจากการแข่งขันกับผู้อื่นเพื่อที่จะได้ทำงานที่คนในสังคมเห็นว่าดีเยี่ยมโดยไม่เห็นคุณค่าของสิ่งที่มีอยู่ นำไปสู่การดำเนินชีวิตด้วยความทุกข์ แนวทางการดำเนินชีวิตของคิมแสดงให้เห็นว่า ค่านิยมของสังคมส่งผลต่อการไม่พึงพอใจและไม่เห็นคุณค่าของตน การกระทำของปัจเจกบุคคลที่ตรงข้ามกับแนวคิดมนุษยนิยมนับเป็นสิ่งที่สร้างความเด่นชัดของแนวคิดมนุษยนิยมที่มุ่งให้มนุษย์พึงพอใจในชีวิต เพื่อพบแนวทางดำเนินชีวิตที่มีความสุขจากการเห็นคุณค่าในสิ่งที่ตนมี และทำให้สังคมมีความสุข

๒. มนุษย์ในฐานะพลเมืองของสังคม

มนุษย์ต่างต้องอยู่ร่วมกัน เกี่ยวข้องและติดต่อสื่อสารกัน มนุษย์แต่ละคนจึงล้วนเป็นพลเมืองของสังคม ซึ่งพลเมือง หมายถึง “ประชาชน ราษฎร

ชาวประเทศ” และสังคม หมายถึง “คนจำนวนหนึ่งที่มีความสัมพันธ์ ต่อเนื่องกันตามระเบียบ กฎเกณฑ์ โดยมีวัตถุประสงค์สำคัญร่วมกัน” (ราชบัณฑิตยสถาน, ๒๕๕๔) ดังนั้นมนุษย์ในฐานะพลเมืองของสังคม ตามความหมายของมนุษยนิยมจึงหมายถึง มนุษย์ที่อยู่ร่วมกันภายใต้ การปกครองของรัฐใดรัฐหนึ่ง มีการปฏิบัติต่อกันที่จะนำไปสู่การพัฒนาสังคม และสร้างสังคมที่สงบสุข ในหัวข้อนี้ผู้วิจัยวิเคราะห์และแบ่งออกเป็น ๓ แนวคิด ได้แก่ ความเท่าเทียมกันของมนุษย์ในสังคม การต่อสู้เพื่อความดีงามในสังคม และการช่วยเหลือกันในสังคม ดังนี้

๒.๑ ความเท่าเทียมกันของมนุษย์ในสังคม

มนุษย์มีศักยภาพที่แตกต่างกัน แต่มีศักดิ์ศรีและคุณค่าความเป็น มนุษย์เท่าเทียมกัน การปฏิบัติอย่างเท่าเทียมกันของมนุษย์ในสังคมเป็น สิ่งที่แสดงถึงการตระหนักในคุณค่าของมนุษย์ที่ไม่คำนึงถึงความแตกต่างทาง รูปลักษณ์ภายนอก หรือข้อจำกัดบางประการของมนุษย์ ซึ่งจะทำให้มนุษย์ สามารถดำเนินชีวิตอยู่ร่วมกันในสังคมได้อย่างมีความสุข และสร้างสังคมที่สงบสุข นวนิยายที่แสดงแนวคิดเรื่องความเท่าเทียมกันของมนุษย์ในสังคม ได้แก่ เรื่อง **ราตรี** ซึ่งมีการแสดงแนวคิดเรื่องความเท่าเทียมของมนุษย์ในสังคมผ่าน ตัวละครเอก “ราตรี” เด็กหญิงลูกครึ่งแอฟริกันที่เป็นคนชายขอบในชนบทอิสาน คนในพื้นที่ไม่ได้ปฏิบัติต่อราตรีอย่างเท่าเทียมกับผู้อื่นเพราะรูปลักษณ์ โดยเฉพาะ สมเกียรติเด็กชายร่วมห้องเรียนที่มักล้อเลียนราตรีเป็นประจำ การถูกล้อเลียน จากความแตกต่างทางร่างกาย ทำให้ราตรีเห็นใจป้ารัก หญิงที่มีความผิดปกติ ทางจิตจากการสูญเสียลูก ซึ่งถูกสมเกียรติและกลุ่มเพื่อนรังแกเสมอเพราะเห็นว่าเป็นคนบ้า ทำให้ราตรีเข้าใจความแตกต่างที่เกิดขึ้นในแต่ละปัจเจกบุคคล และ ไม่รังเกียจป้ารักดังที่คนอื่นในสังคมกระทำ ดังนี้

มีคนบอกว่าป้ารักเป็นบ้า ฉันไม่เคยคิดอย่างนั้น ป้ารัก ก็เหมือนชาวบ้านทั่วไป เพียงแต่มีโลกส่วนตัวที่คนอื่นไม่อาจ เข้าไปเห็นได้ ถ้าให้นึก ในโลกใบนั้นน่าจะมีทุ่งดอกไม้

ละลานตาไปด้วยสีสนของดอกไม้บานเหมือนเสื้อและ กระโปรงที่สวมใส่ มีเสียงดนตรีบรรเลงอยู่ตลอด มีการพ้อน รำของผู้คน

(ศักดิ์ สาแก้ว, ๒๕๕๒)

ความทุกข์จากการไม่ได้รับการยอมรับจากบุคคลรอบข้าง เพราะความแตกต่าง เป็นปัจจัยที่ทำให้ราตรีเห็นใจและช่วยเหลือป้ารักที่ถูกกลั่นแกล้งเสมอ ๆ แสดงแนวคิดมนุษยนิยมเรื่อง ความเท่าเทียมกันของมนุษย์ในสังคม เนื่องจากการที่ราตรีถูกผู้อื่นในสังคมปฏิบัติด้วยการดูหมิ่นเหยียดหยาม ทำให้ราตรีต้องดำเนินชีวิตอย่างมีความทุกข์ แต่อย่างไรก็ตาม ความดีงามในจิตใจของราตรีที่ไม่ดูหมิ่นป้ารักที่มีความผิดปกติทางจิต และพร้อมช่วยเหลือป้ารักเมื่อถูกรังแก แสดงถึงมนุษย์ที่ดำรงคุณค่าความเป็นมนุษย์จากการมีจิตใจดีงาม และพร้อมที่จะปฏิบัติต่อมนุษย์ที่มีความแตกต่างอย่างเท่าเทียมกับผู้อื่น ความทุกข์ของเด็กหญิงที่เกิดจากการถูกมองว่าด้อยคุณค่าความเป็นมนุษย์ จึงเน้นย้ำให้เห็นผลของการไม่คำนึงถึงความเท่าเทียมกันของมนุษย์ในสังคมว่าไม่อาจสร้างสังคมที่สันติสุขได้ พร้อมกับย้ำให้เห็นว่า เด็กเป็นผู้ที่ควรได้รับการปฏิบัติอย่างเท่าเทียม และได้รับการปลูกฝังแนวคิดเรื่องความเท่าเทียมกัน เนื่องจากตามแนวคิดมนุษยนิยมนั้น การไม่คำนึงถึงความเท่าเทียมกันของมนุษย์ในสังคมเป็นสิ่งลดคุณค่าความดีในจิตใจของมนุษย์ ซึ่งจะทำให้สมาชิกในสังคมไม่อาจอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข

๒.๒ การต่อสู้เพื่อความดีงามในสังคม

การต่อสู้เพื่อความดีงามในสังคม เป็นสิ่งที่มนุษย์ในสังคมควรตระหนักถึง เกิดขึ้นจากจิตสำนึกในการร่วมพัฒนาและสร้างสรรค์สังคมที่จะสร้างความดีงามและสันติสุขให้เกิดขึ้นในสังคม แนวคิดดังกล่าวปรากฏในนวนิยายเรื่อง *คืนฝันวันต่อสู้* ซึ่งมีการแสดงแนวคิดเรื่องการต่อสู้เพื่อความดีงามในสังคมผ่านตัวละครเอก “พีร์” นักศึกษาหนุ่มที่กำลังศึกษาวิชากฎหมายในมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ปีที่ ๑ พีร์มักฝันประหลาดว่าตนเข้าไปอยู่ในเหตุการณ์

๖ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๑๙ ระหว่างการประชุมของนักศึกษาเพื่อเรียกร้องประชาธิปไตยจากรัฐบาล พีร์จึงสนใจที่จะศึกษาประวัติความเป็นมาของเหตุการณ์ดังกล่าวและเกิดอุดมการณ์ที่จะเสียสละตนในการต่อสู้เพื่อสิทธิอันชอบธรรมในสังคมดังนี้

มีภาชิตของเงินอยู่บพหนึ่ง

“ขอให้คุณได้มีชีวิตอยู่ในช่วงเวลาของการเปลี่ยนแปลง”

... แม้ศัตรูเราจะไม่ได้ถือปืนอีกแล้วแต่เปลี่ยนมาโปรยเงินแทนก็ตามที่...เราก้ยังคงต้องต่อสู้กันอยู่ดี トラบไโตที่มนุษย์ยังมีความต้องการ กระจายในอำนาจ หวังกับลาภยศชื่อเสียง ไขว่คว้ากันไม่มีที่สิ้นสุดทั้งฝ่ายธรรมะและอธรรมเอาผลประโยชน์ตัวเองและพวกพ้องเป็นที่ตั้ง トラบนั้นเหตุการณ์ที่ปะทุมาจากความขัดแย้งก็เกิดขึ้นได้ไม่รู้จักจบ และคนอย่างภพ ไบบัว บุช ไอ้กอล์ฟ หรือแม้แต่ไอ้พีโตมรนั่นก็คงจะลุกขึ้นมา... ล้มหายตายจาก...หมุนเวียนกันไปไม่สิ้นสุด

(อรุณวณา สนิกะวาที, ๒๕๔๙)

ความไม่ถูกต้องชอบธรรมในสังคมเปรียบได้กับ “ศัตรู” ที่ผู้มีความอุดมการณ์พร้อมจะ “ต่อสู้” การที่พีร์ตระหนักว่ามนุษย์ในสังคมล้วนมีความอุดมการณ์ในการต่อสู้เพื่อความถูกต้องชอบธรรม แสดงให้เห็นว่าสมาชิกในสังคมพร้อมที่จะเปลี่ยนแปลงและพัฒนาสังคมให้ดีขึ้น “พีร์” เป็นภาพแทนของเด็กหนุ่มที่พร้อมยืนหยัดร่วมต่อสู้ เพื่อสร้างความดีงามให้เกิดขึ้นในสังคม นับว่ายุวศิลปินเห็นถึงความสำคัญของเยาวชนในฐานะสมาชิกในสังคมที่จะเป็นพลังสำคัญในการพัฒนาสังคม จึงแสดงตัวอย่างที่ดีของการเป็นเยาวชนที่มีความอุดมการณ์ในการร่วมพัฒนาสังคม ที่จะทำให้เกิดความดีงามในสังคมต่อไป

๒.๓ การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ

มนุษย์ได้รับประโยชน์จากการดำรงอยู่ท่ามกลางธรรมชาติ ธรรมชาติจึงมีความใกล้ชิดและมีอิทธิพลต่อการดำเนินชีวิตของมนุษย์

มนุษย์ตามแนวคิดมนุษยนิยมต้องรู้จักแสวงหาผลประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติโดยไม่ทำลาย เพื่อให้ทรัพยากรธรรมชาติดำรงอยู่คู่สังคมมนุษย์ และมนุษย์ได้รับประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติต่อไป มีการแสดงแนวคิดดังกล่าวผ่านตัวละครเด็กและเยาวชนในนวนิยายเรื่อง **ตะลุยก้นหิมพานต์** ซึ่งแสดงแนวคิดเรื่องการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติผ่านการกระทำของ “น้อยหน้า” และ “น้อยโหน่ง” เด็กสองพี่น้องที่ช่วยเหลือสัตว์ป่าหิมพานต์ที่อพยพและหลงทางมายังเมืองมนุษย์ เพราะถูกนายทุนเข้าไปบุกรุกป่าเพื่อแสวงหาผลประโยชน์จากป่าและสัตว์ป่า จากการช่วยเหลือของเด็กสองพี่น้องเพื่อทวงคืนป่าหิมพานต์ที่อุดมสมบูรณ์ ในที่สุดสัตว์ป่าได้กลับไปอาศัยในป่าหิมพานต์ตามเดิม ซึ่งคำขอบคุณที่กินนรกล่าวแก่มนุษย์ แสดงถึงความดีของมนุษย์ที่ได้ช่วยเหลือและอนุรักษ์ผืนป่า ดังนี้

“ไม่เคยคิดมาก่อนเลยว่า มนุษย์อย่างพวกท่าน
จะยังมีคุณธรรมที่สูงส่งเช่นนี้อยู่” กินนรเฒ่ารำพึง

“มนุษย์ยังมีอะไรอีกมากมายที่พวกคุณไม่รู้ พวกเรา
ไม่ได้เลวร้ายไปเสียทุกคนหรอกครับ” สารวัตรกล่าว

“เป็นครั้งแรกที่ข้าจะเชื่อในสิ่งที่มนุษย์กล่าว” กินนร
เฒ่าพูด และนั่นก็เป็นครั้งแรกที่ชายชราก้มหัวให้แก่มนุษย์...
เผ่าพันธุ์ที่เขาเคยรังเกียจ

(สิริกาญจน์ ศุภเลิศภรณ์, ๒๕๔๖)

การที่สัตว์ป่าหิมพานต์กล่าวขอบคุณน้อยหน้า น้อยโหน่ง และครอบครัวที่ให้การช่วยเหลือ แสดงถึงเด็กเป็นผู้มีจิตใจดีงาม จากการพยายามอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและขัดขวางผู้ที่มีมุ่งแต่หาผลประโยชน์จากธรรมชาติ ดังพ่ายัพและพวกที่พยายามสร้างป่าหิมพานต์เป็นสถานที่ท่องเที่ยว และหาแหล่งเงินทุนโดยจับสัตว์ป่าหิมพานต์และใช้ป่าเป็นสถานที่หลบซ่อนทำธุรกิจค้ายาเสพติด นับว่าน้อยหน้ากับน้อยโหน่งเป็นตัวละครเด็กที่มีบทบาทในการร่วมอนุรักษ์ป่าและสัตว์ป่า ที่มีจิตสำนึกในการร่วมอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ

ตามแนวคิดมนุษยนิยม เพื่อปลุกจิตสำนึกของผู้อ่านให้คำนึงถึงการมีส่วนร่วม อนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ อันเป็นแนวทางที่ธรรมชาติจะสามารถดำรงอยู่คู่ สังคมมนุษย์ต่อไป

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

ตัวละครเด็กและเยาวชนที่ปรากฏอยู่ในนวนิยายรางวัลยุวศิลปินไทย (Young Thai Artist Award) ทั้ง ๙ เรื่อง เป็นภาพแทนของเด็กและเยาวชนใน สังคม ซึ่งนำเสนอแนวคิดมนุษยนิยมต่อผู้อ่าน ผ่านความคิดและพฤติกรรมที่ สร้างความตระหนักถึงการดำรงคุณค่าของมนุษย์ เพื่อดำเนินชีวิตในสังคม ได้อย่างมีความสุข และร่วมพัฒนาสังคม

จากการศึกษาแนวคิดมนุษยนิยมในนวนิยายรางวัลยุวศิลปินไทย (Young Thai Artist Award) โดยศึกษาตัวละครเด็กและเยาวชน ได้แบ่ง การนำเสนอแนวคิดออกเป็น ๒ ลักษณะ ได้แก่ มนุษย์ในฐานะปัจเจกบุคคล และมนุษย์ในฐานะพลเมืองของสังคม พบว่า ตัวละครเด็กและเยาวชนได้เสนอ แนวคิดมนุษยนิยมในฐานะปัจเจกบุคคลมากที่สุด โดยแบ่งแนวคิดที่พบออกเป็น ๖ แนวคิด ได้แก่ สัจธรรมของชีวิต ความรัก การให้ความสำคัญกับ ปัจจุบัน การรู้จักและเข้าใจตนเอง การมองโลกในแง่บวก และความพึงพอใจ ในชีวิต โดยปรากฏแนวคิดดังกล่าวผ่านตัวละครเด็กและเยาวชนในนวนิยาย ๘ เรื่อง ในขณะที่การศึกษาแนวคิดมนุษยนิมด้านมนุษย์ในฐานะพลเมืองของ สังคมพบแนวคิด ๓ แนวคิด ได้แก่ ความเท่าเทียมกันของมนุษย์ในสังคม การต่อสู้ เพื่อความดีงามในสังคม และการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ โดยปรากฏแนวคิด ดังกล่าวผ่านตัวละครเด็กและเยาวชนในนวนิยาย ๓ เรื่อง ซึ่งตัวละครเด็กและ เยาวชนทั้งหมดเป็นผู้ปฏิบัติตนตามแนวคิดมนุษยนิยม ที่เกิดจากการมีศักยภาพ ของมนุษย์ที่ตระหนักถึงแนวทางดำเนินชีวิตอย่างมีความสุขตามแนวคิด มนุษยนิยมด้วยตนเอง อันนำไปสู่การดำรงคุณค่าชีวิตของตนทั้งในฐานะปัจเจก บุคคล และตระหนักถึงการพัฒนาร่วมกันในฐานะพลเมืองของสังคม

ตัวละครเด็กและเยาวชนนับเป็นองค์ประกอบสำคัญที่ช่วยนำเสนอแนวคิดมนุษยนิยมสู่ผู้อ่าน การที่ยุวศิลปินที่เป็นคนรุ่นใหม่ของสังคมเลือกใช้ตัวละครเด็กและเยาวชนในการนำเสนอแนวคิดมนุษยนิยม แสดงให้เห็นว่ายุวศิลปินให้ความสำคัญกับการพัฒนาเด็กและเยาวชน ซึ่งเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศชาติในอนาคต จึงสร้างตัวละครเด็กและเยาวชนให้ตระหนักถึงความสำคัญของคุณค่าความเป็นมนุษย์ อันแสดงถึงศักยภาพของเด็กและเยาวชนที่พร้อมจะเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาสังคมต่อไป ดังแนวคิดในการจัดการประกวดของมูลนิธิซิเมนต์ไทยว่า “เยาวชนนั้นมีความสามารถหลากหลายด้านสมควรได้รับโอกาสในการส่งเสริมและพัฒนาให้มีศักยภาพอันเข้มแข็งเต็มความสามารถและความถนัดของตน” แสดงให้เห็นความมุ่งหมายที่ “เยาวชน” มีพันธกิจสำคัญในการสรรค์สร้างสังคมในแบบมนุษยนิยม

ข้อเสนอแนะ

แนวคิดมนุษยนิยมเป็นแนวคิดที่ให้ความสำคัญกับการดำรงคุณค่าความเป็นมนุษย์ และการพัฒนาของมนุษย์ ตัวละครเป็นองค์ประกอบหนึ่งของนวนิยายที่นักเขียนใช้ในการนำเสนอแนวคิดมนุษยนิยม จึงควรมีการศึกษาให้เห็นผลที่เกิดขึ้นจากการนำเสนอแนวคิดมนุษยนิยมในวรรณกรรมในฐานะแนวคิดที่นำไปสู่การพัฒนามนุษย์

บทความนี้เป็นส่วนหนึ่งของปริญญาานิพนธ์เรื่อง “การนำเสนอแนวคิดมนุษยนิยมในนวนิยายรางวัลยุวศิลปินไทย (Young Thai Artist Award)” หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปีการศึกษา ๒๕๖๓

เอกสารอ้างอิง

คณะกรรมการส่งเสริมการพัฒนาเด็กและเยาวชนแห่งชาติ. (๒๕๖๑).

แผนพัฒนาเด็กและเยาวชนแห่งชาติ. กรุงเทพฯ: เจ. เอส. การพิมพ์.

เจษฎา ทองรุ่งโรจน์. (๒๕๕๗). **พจนานุกรมปรัชญา อังกฤษ-ไทย**. กรุงเทพฯ: โบบาง.

มีงมนัสชน จังหาร. (๒๕๕๕). **เด็กหญิงดอกไม้ เด็กชายดวงดาว**. กรุงเทพฯ: นานมีบุ๊คส์เอโนเวล

มูลนิธิจิตติเมตต์ไทย. (๒๕๕๐). **ปีนโอกาส วาดอนาคต The Siam Cement Foundation Annual Report 2007**. ม.ป.ท.

ราชบัณฑิตยสถาน. (๒๕๓๒). **พจนานุกรมศัพท์ปรัชญาอังกฤษ-ไทย**. กรุงเทพฯ: ราชบัณฑิตยสถาน.

_____. (๒๕๕๔). **พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๕๒**. กรุงเทพฯ: ราชบัณฑิตยสถาน.

วรฐิติ มโนสร้อย. (๒๕๕๕). **Good Morning Sunshine แสงฉายในยามเช้า**. กรุงเทพฯ: นานมีบุ๊คส์เอโนเวล.

วาสุเทพ เกตุเพ็ชร. (๒๕๕๒). **เรื่องราวของข้าวมันไก่**. กรุงเทพฯ: นานมีบุ๊คส์เอโนเวล

วิทย์ ศิวะศรียานนท์. (๒๕๑๘). **วรรณคดีและวรรณคดีวิจารณ์**. กรุงเทพฯ: แพร่วิทยา.

ศักดา สาแก้ว. (๒๕๕๒). **ราตรี**. กรุงเทพฯ: นานมีบุ๊คส์พับลิเคชั่นส์

สิริณัฐ ธรรมธราชัย. (๒๕๕๒). **คาฟาริสตาร์**. กรุงเทพฯ: นานมีบุ๊คส์เอโนเวล

สิริกัญจน์ ศุภเลิศภรณ์. (๒๕๔๖). **ตะลุยกแดนหิมพานต์**. กรุงเทพฯ: แพนตาเซีย

สุจิตรา จงสถิตย์วัฒนา. (๒๕๔๑). **หวังสร้างศิลป์นฤมิต เพรศแพรว: การสืบทอด**
ขนบกับการสร้างสรรค์วรรณศิลป์ในกวีนิพนธ์ไทยสมัยใหม่.

กรุงเทพฯ: โครงการตำราคณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

อภิญา จงสุขกิจพานิช. (๒๕๕๕). ร้อยเรื่องเล่าขนานนิตานไม่รู้จบ.

กรุงเทพฯ: นานมีบุ๊คส์เอโนเวล

อรุณวณา สนิกะวาที. (๒๕๔๙). คีนฝันวันต่อสู้อ. กรุงเทพฯ: นานมีบุ๊คส์
พับลิเคชั่นส์

อัญญรัตน์ อ่อนสุทธิ. (๒๕๕๑). ตั้งฝนโปรยไฟ. กรุงเทพฯ: นานมีบุ๊คส์
พับลิเคชั่นส์